

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

مقطع کارشناسی ارشد

رشته امام‌شناسی و معارف ائمه «ع»

گروه علوم حوزه‌ای - دانشگاهی

کمیته علوم عقلی

مصوبه هشتصد و پانزدهمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۱/۹/۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته امام‌شناسی و معارف ائمه «ع»

کمیته تخصصی: علوم عقلی

گروه: علوم حوزه‌ای - دانشگاهی

گرایش:

رشته: امام‌شناسی و معارف ائمه «ع»

کد رشته:

مقطع: کارشناسی ارشد

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و پانزدهمین جلسه مورخ ۹۱/۹/۳۰ خود، برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته امام‌شناسی و معارف ائمه «ع» را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی کارشناسی ارشد رشته امام‌شناسی و معارف ائمه «ع» از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجراء است:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه از تاریخ ۹۱/۹/۳۰ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم‌الاجراء است.

ماده ۳: برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته امام‌شناسی و معارف ائمه «ع» در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رای صادره هشتصد و پانزدهمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۹۱/۹/۳۰ در خصوص برنامه درسی

مقطع کارشناسی ارشد رشته امام‌شناسی و معارف ائمه «ع»:

۱. برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته امام‌شناسی و معارف ائمه «ع» که از طرف دانشگاه

اصفهان پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲. این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

حسین نادری منش

نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

باسمه تعالی

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد امام شناسی و معارف ائمه ع

۱. تبیین رشته و هدف آن

در طول تاریخ، اسلام ناب محمدی (ص) مهمترین مانع برای حکومت‌های خودکامه‌ای مانند بنی امیه، بنی العباس و در تاریخ معاصر، استعمارگران و حکومت‌های وابسته، بوده است. در این میان عامل مهم و اساسی در اثربخشی اسلام ناب وجود اسوه‌های عالم بشریت، حضرت پیامبر اعظم (ص) و اهل بیت عصمت و طهارت (ع) می باشد که راز اثربخشی آن دکتربین امامت معصوم (ع) است. بررسی این دکتربین و سیره پیامبر و امامان شیعه علیهم السلام در راستای حفظ ارزش‌های اصیل اسلامی از مواردی است که علاوه بر هدایت و نجات انسان‌ها، نقش قابل تأملی را در حفظ آرمان‌های جامعه مسلمین ایفا می کند.

امامت از مباحث مهم کلامی در حوزه دین شناسی است و نوع نگاه صاحبان اندیشه و دید دشمنان در تفسیر و فهم آن، بنیان مذاهب و فرق متفاوتی به وجود آورده است. بنا به اعتقاد شیعه، امامت جزو اصول دین بوده و یکی از اصول پایه‌ای این مذاهب می باشد. گفتمان امامت و رهبری از دیدگاه شیعه دارای ویژگی‌هایی است که لازمه شناخت صحیح و اصولی آن نیازمند تحقیقات علمی در زمینه حیات امامان (ع) می باشد.

هم اکنون شبکه‌های تبلیغی غربی و برخی از فرق اسلامی سوالات و شبهات زیادی را در آراء و اندیشه‌های شیعی و سیره امامان مطرح می کنند. کتابها و جزوات زیادی علیه تشیع نوشته و منتشر می گردد. تأسیس رشته امام شناسی و معارف ائمه ع کمک زیادی به پرورش پژوهشگران، محققان و متخصصانی می نماید که از عهده پاسخگویی به این شبهات برآیند. آشنایی با منابع مدون متقدم که جامع نظریات و اندیشه‌های امامان بوده و تبیین معارف آنها و همچنین شناخت اندیشه‌های افراطی و تفریطی غالبان و شناخت راهبردهای فرهنگی امامان در مقابله و مبارزه با آنان از اهداف این رشته به شمار می آید.

بررسی و تحلیل برنامه های امامان جهت پیشرفت اسلام و تربیت شاگردانی که راه آنان را ادامه داده‌اند از دیگر اهداف این رشته می باشد. از سوی دیگر جایگاه امامان در رشد علوم اسلامی و پایه و سایر رشته‌ها کمتر مورد توجه قرار گرفته و در این رشته می تواند مورد کندو کاو قرار گیرد. گفتمان حدیثی امامان در ابعاد تربیتی، سبک زندگی، اعتقادی و بایدها و نبایدها از دیگر نکات مورد توجه در این رشته می باشد.

سبک و اسلوب برخورد ائمه با مخالفان و اندیشه‌ها و فرق مبتدعه نیز از مباحثی است که به صورت گسترده در این رشته می تواند مورد بررسی قرار گیرد. آراء و تفکرات بسیاری از فرق مدت‌ها قبل از ظهور رسمی برخی از مذاهب در سخنان شخصیت‌ها متبلور شده و بررسی چگونگی مقابله ائمه (ع) با تفکرات انحرافی مخصوصا در قالب دعا می تواند نکات جالبی از ارتباط و موضعگیری امامان (ع) در برابر فرق را روشن سازد که این مباحث از محورهای درسی این رشته می باشد.

بی شک توجه به زوایای مختلف زندگی و سیره امامان و گفتمان امامت با تأسیس رشته جدید امام شناسی و معارف ائمه شکل می گیرد و با نقش امامان در روند تمدن اسلامی در قرون نخستین می توان آنان را الگو، سرمشق و نمونه قرار داد و از معارف آنان برای تدوین رشته‌های گوناگون سود جست.

۲. توانمندی و مهارت‌های دانش‌آموختگان این رشته

توانایی‌های فارغ‌التحصیلان این رشته به قرار ذیل است:

- ۱-۲. تربیت محقق و پژوهشگر مباحث اسلام شناسی در زمینه شناخت امامان و معارف اهل بیت علیهم السلام، پژوهش و تدریس درباره درس تاریخ امامت و تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی از دروس عمومی دانشگاه‌های سراسر کشور
- ۲-۲. تربیت مشاورانی برای نهادهای تربیتی پرورشی و کانون‌های فرهنگی
- ۳-۲. تربیت پژوهشگر جهت پاسخگویی به شبهات در سایت‌های اینترنتی مخالفان شیعه و ارائه پاسخ‌های مستند علمی و مستدل در دفاع از ارزشهای اعتقادی شیعه در مجلات، کتب، سایتها و ...
- ۴-۲. ارائه اصول ناب اسلام محمدی (ص) در سایه گفتمان امامت به منظور احیای تمدن اسلامی و بازسازی آن.

۳. زمینه‌های پژوهشی رشته درخواست شده

دانشجو در این رشته می‌تواند در حوزه‌های علمی، حدیثی و تاریخی زندگی ائمه (ع) تحقیق و پژوهش نموده و مقالات علمی و پژوهشی ارائه دهد و یا مقالات خود را توسعه داده و سطح علمی پژوهش‌هایش را بالا ببرد.

۴. میزان هماهنگی رشته با برنامه ۵ ساله و ماموریت‌های دانشگاه

بر اساس سیاست‌های کلی برنامه پنجم ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) مقابله با جریانات انحرافی در حوزه دین و زدودن خرافات، تقویت هویت ملی جوانان متناسب با آرمانهای انقلاب اسلامی در برنامه‌ریزی پنج ساله باید بطور جدی مدنظر قرار گیرد. از آنجا که ثمره مستقیم رشته امام شناسی احیای هویت اسلامی مبتنی بر تئوری امامت است و موجب تقویت روحیه خود باوری و ایجاد امید نسبت به آینده کشور ایران می‌گردد. این رشته در هماهنگی کامل با برنامه می‌باشد و می‌تواند در تحقق اهداف برنامه موثر باشد. این رشته با سیاست‌های بند ۱ و ۴ فرهنگی و بندهای ۷، ۸ و ۹ علمی و بند ۴۲ امور سیاسی، دفاعی و امنیتی برنامه پنجم توسعه کشور هماهنگی دارد که عبارت اند از:

بند ۱: تکمیل و اجرای طرح مهندسی فرهنگی کشور و تهیه پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم

بند ۴: مقابله با جریانات انحرافی در حوزه دین و زدودن خرافات و موهومات

بند ۷: تحول در نظام آموزش عالی و پژوهشی

بند ۹: تحول و ارتقاء علوم انسانی

بند ۴۲: تقویت حضور و مشارکت مردم در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی.

۵. میزان هماهنگی با سند چشم‌انداز بیست ساله نقشه جامع علمی کشور و سند توسعه استان

بنا بر سند چشم‌انداز جامعه ایرانی در افق این چشم‌انداز چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت:

توسعه یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود و متکی بر اصول اخلاقی و ارزشهای اسلامی، ملی و انقلابی، با تأکید بر مردم سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادیهای مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسانها و بهره‌مند از امنیت اجتماعی و قضایی. برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی و.... بدین سان پایه‌های علمی رشته امام شناسی و معارف تشیع در راستا و مسیر سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور ایجاد شده است.

رشته امام شناسی و معارف ائمه ع به لحاظ نوع آموزه ها ، جایگاه و تأثیر آن، بیشترین هماهنگی را با سند چشم انداز داراست. در سند چشم انداز آمده است که جامعه ایرانی در افق ۱۴۰۴ چنین ویژگیهایی را داراست: فعال، مسئولیت پذیر، ایثارگر، مومن، رضایتمند، برخوردار از وجدان کاری،... متعهد به انقلاب اسلامی،... الهام بخش، فعال و موثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم سالاری دینی،... تأثیرگذاری بر همگرایی اسلامی و منطقه ای بر اساس تعالیم اسلامی و... شیعه با آموزه های آن، موجب تقویت امید و اعتماد به انقلاب اسلامی، تقویت فضای اخلاقی جامعه، پویایی و نشاط در زمینه های مختلف و پیشرفت می گردد. در بندهای ۱-۲ و ۱-۳ اولویت های الف و ب در علوم انسانی و معارف اسلامی مربوط به این رشته می باشد.

۶. ضرورت ایجاد رشته برای پاسخگویی به نیازهای بازار کار منطقه ای و ملی

دانش آموختگان این رشته با ذهنی پویا، آینده نگر، جامع نگر و با تخصصی که در پرتو گذراندن دروس و تدوین پایان نامه و با تدارک مقالات علمی در یکی از مباحث امام شناسی و معارف ائمه ع بدست می آورند، می توانند به عنوان پژوهشگر و محقق و مشاور علمی گفتمان امامان در رشته ها و مجلات مربوط به موضوع امام شناسی مشغول کار شوند و یا در برنامه های علمی رادیویی و اینترنتی فعالیت کنند و یا مشغول فعالیت جهت تدریس در سهای مربوط به این رشته در دانشگاه و حوزه شوند.

۷. وضعیت رشته در دانشگاههای منطقه، کشور و خارج از کشور

در سطح ملی رشته های مرتبط با تشیع در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه قم و اصفهان وجود دارد و رشته تاریخ اسلام به نوعی مرتبط با رشته امام شناسی و معارف ائمه ع محسوب می شود که در دانشگاه های مختلف سالهاست تأسیس شده است ولی رشته امام شناسی مبتنی بر تئوری امامت و بازخوانی آن در سیره و آثار فرهنگی و تمدنی آنان را در واحدهای درسی تدوین نموده باشد. در هیچ کدام از دانشگاه های جهان رشته ای با این عنوان وجود ندارد. طبیعتاً این رشته نزدیک به دو رشته فوق بوده و دارای مباحث مشترک و متفاوتی با آن رشته هاست ولی در این رشته به شکل تخصصی به موضوع امامت در حیات فرهنگی و اجتماعی امامان و معارف آنان پرداخته می شود.

مراکز شیعه شناسی در برخی از کشورهای غربی و عربی عمدتاً با اهدافی خاص تأسیس شده که آثار آنان می تواند توسط دانشجویان این رشته مورد استفاده، نقد و بررسی قرار گیرد. در فرانسه مرکز شیعه شناسی استراسبورگ و در هامبورگ آلمان و در انگلستان مراکز شیعه شناسی بسیاری همچون دانشگاه های منچستر، لندن، دارام و ادینبورو وجود دارد. که محققان به مطالعه برخی از آثار امامان دوازده گانه شیعه پرداخته اند.

۸. میزان هماهنگی با تحولات علمی در سطح ملی و بین المللی

گرچه مراکز شیعه شناسی در کشورهای مثل انگلستان وجود دارد و با شیعه شناسان آلمانی مثل هاینس هالم و ویلفرد مادلونگ کارهای پژوهشی زیادی انجام داده اند ولی تأکید این محققین بر شناخت فرق شیعه می باشد و از سویی دیگر با نگاه مستشرقین به مذاهب شیعی نگریسته اند. تأسیس این رشته می تواند باعث پرورش پژوهشگران و محققین بومی و ایرانی شده تا نگارش کارهای تحقیقی در این باب منحصر به اروپائیان با جهت گیری های خاص و گاه انحرافی نباشد و معتقدان به نظریه امامت شیعه هم در این زمینه گامهای موثرتری بردارند.

جدول دروس و عناوین واحدهای درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته‌ی امام شناسی و معارف ائمه ع

جدول دروس تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد
۱	نظریه امامت	۲
۲	روش تحقیق در مطالعات دینی	۲
۳	ویژگی‌های امام	۲
۴	نظریه مهدویت	۲
۵	تاریخ تحلیلی ائمه اطهار(ع) (۱)	۲
۶	تاریخ تحلیلی ائمه اطهار (ع) (۲)	۲
۷	معارف اهل بیت (ع) (۱)	۲
۸	معارف اهل بیت (ع) (۲)	۲
۹	پایان نامه	۶
	جمع واحد	۲۲

جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی ارشد رشته امام شناسی و معارف ائمه ع

ردیف	نام درس	تعداد واحد
۱	تاریخ تشیع (۱)	۲
۲	تاریخ تشیع (۲)	۲
۳	زبان تخصصی	۲
۴	استشراق و امام شناسی	۲
۵	آشنایی با معارف نهج البلاغه و صحیفه سجادیه	۲
۶	امامان شیعه و تمدن اسلامی	۲
۷	اوضاع سیاسی و اجتماعی عصر ائمه (ع)	۲
۸	علم الحدیث	۲
۹	نقش شاگردان ائمه (ع) در توسعه علوم اسلامی	۲
	جمع واحد ۱۸	

*دروس اختیاری: دانشجو موظف است ۱۰ واحد از دروس اختیاری را با مشاوره و تشخیص گروه انتخاب نماید.

سرفصل دروس

رشته امام شناسی

و

معارف ائمه ع

نظریه امامت

The Doctrine of Imamate

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

شناخت تفصیلی موضوع امامت در قرآن، روایات و دیدگاه‌های مسلمانان

رئوس مطالب:

- واژه‌شناسی و اصطلاحات رسالت، امامت، ولایت، حجت و معرفت
- مفاهیم و کلیات (تاریخچه، بحث، اهمیت و ضرورت، آشنایی با مفاهیم: امام، خلیفه، وصی، امیر، سلطان و ...)
- چیستی امامت (تحلیل تعاریف مسلمانان از امامت)
- امامت در قرآن کریم (تحلیل و تفسیر آیات مربوط به امامت، مصادیق امام از میان پیامبران، ویژگی‌های امام حق و امام باطل در قرآن، تفاوت امامت و نبوت و رسالت، بررسی دیدگاه‌های مفسران، بررسی روایات تفسیری مربوط به موضوع)
- تحلیل و بررسی حدیث «من مات ولم يعرف امام زمانه»
- امامت خاصه و عامه (مفهوم شناسی و ...)
- تحلیل و بررسی راه‌های تعیین امام:
  - الف) نظریه نص و نصب
  - ب) نظریه بیعت و انتخاب (و نیز اجماع و اکثریت)
  - ج) تعیین امام از سوی امام پیشین
  - د) نظریه شوری
  - ه) نظریه قدرت (غلبه و کودتا) و ...
- ادله امامت امیرمؤمنان (ع)
  - الف) ادله قرآنی (تحلیل و بررسی و پاسخ به شبهات)
  - ب) ادله روایی و تاریخی، بررسی سندی و محتوایی روایات

ج) ادله عقلی

- ادله امامت سایر امامان شیعه اثناعشریه
- تحلیل و بررسی حدیث «اثنا عشر خلیفه» (تحلیل سندی، تحلیل محتوایی، تطبیق سازی حدیث از سوی برخی از مسلمانان، چگونگی اثبات دیدگاه شیعه اثناعشریه و ...)
- نقد و بررسی شبهات پیرامون ائمه اثناعشریه (دیدگاه زیدیه، دیدگاه اسماعیلیه و دیدگاه واقفیه)
- مرجعیت علمی و دینی اهل بیت (ع)
- نقد و بررسی ادله صلاحیت خلفای نخستین
- امامت و ولایت فقیه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- آل کاشف الغطاء، م. ح. (۱۴۰۲ق). اصل الشیعه و اصولها. بیروت: مؤسسه الاعلمی المطبوعات.
- ایش، ی. (۱۹۹۰م). الخلافه و شروط الزعامه عند اهل السنه و الجماعه. بیروت: دارالحمراء.
- حسینی طهرانی، م. ح. (۱۳۶۲). امام شناسی بحث‌های تفسیری، فلسفی، روایی، تاریخی، اجتماعی درباره امامت و ولایت بطور کلی و درباره امامت و ولایت امیرالمومنین. تهران: انتشارات حکمت.
- حسینی، م. ر. (۱۴۱۰ق). تاریخ اهل بیت (ع). قم: مؤسسه آل‌البیت (ع) لاجب‌الترات.
- حلّی، ح. ی. (۱۴۱۶ق). نهج الحق و کشف الصدق. قم: دارالهجره.
- خمینی، ر. (۱۳۶۰). مصباح‌الهدایه. (ترجمه ا. فهری). تهران: انتشارات پیام آزادی.
- شریعتی، م. ت. (۱۳۵۱). خلافت و ولایت از نظر قرآن و سنت. تهران: انتشارات حسینیه ارشاد.
- طبرسی، ا. ع. (۱۴۱۶ق). الاحتجاج علی اهل الاحتجاج. تهران: انتشارات اسوه.
- علم‌الهدی، ع. ا. (۱۴۱۰ق). الشافی فی الامامه. تهران: مؤسسه الصادق.
- کرین، ه. (۱۳۸۳). انسان نورانی در تصوف اسلامی. (ترجمه ف. جوهری نیا). تهران: انتشارات آموزگار خرد.
- کلینی، م. (۱۳۶۷). الکافی. تهران: انتشارات دارالکتب الاسلامی.
- مصباح، م. ت. (۱۳۸۶). معارف قرآن (۴ و ۵) راه و راهنماشناسی. قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
- جرجانی، ع. م. (۱۳۸۸). شرح المواقف. گرگان: انتشارات نوروزی.

- فخر رازی، م. ع. (۱۳۷۸). المحصل و هو محصل افکار المتقدمین و المتأخرین من حکما و المتکلمین. قم: شریف الرضی.
- حسینی میلانی، ع. (۱۳۷۲). الامامه فی اهم الكتب الکلامیه. قم: مهر.
- امینی، ع. (۱۳۶۳). الغدير. (ترجمه ز. قربانی) تهران: بنیاد بعثت.
- شرف الدین، ع. (۱۳۸۶). المراجعات. قم: موسسه آیت الله العظمی بروجردی رحمه الله. نشر معارف اهل بیت علیهم السلام.
- سبحانی، ج. (۱۳۶۹). الالهیات علی هدی الكتاب والسنة والعقل. قم: المركز العالمی للدراسات الاسلامیه.
- حلّی، ح. ی. (۱۳۲۰ق). منهاج الکرامه فی معرفه الامامه. بیجا.
- مفید، م. م. (۱۳۸۲). اوائل المقالات فی المذاهب و المختارات. تهران: موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران - دانشگاه مک گیل: مرکز بین المللی گفتگوی تمدن ها.
- مجلسی، م. ب. (۱۴۰۴ق). بحار الانوار. بیروت: انتشارات وفا.
- مغنیه، م. ج. (۱۳۷۲). الشیعه فی المیزان. قم: انتشارات شریف رضی.
- مظفری و رسی، ح. (۱۳۹۰). بازخوانی تحولات اعتقادی و تاریخی امامت و واژگان مرتبط (امام، خلیفه، ولی، وصی، حجت، وارث، امیر، وزیر). قم: انتشارات مجمع جهانی شیعه شناسی.
- حسینی قزوینی، م. (۱۳۸۸). نقد کتاب اصول مذهب الشیعه. مؤلفه الدكتور السلفی ناصر القفاری. قم: موسسه تحقیقاتی حضرت ولی عصر علیه السلام.
- Imam and community in the pre-ghayba period in said amir arjomand (ed), authority and political culture in shi'ism, Albany, ny, 1988: 25-53.
- Modar ressi, hossein. (1984). an introduction to shii law, London.
- Horten, Max. (2000). Die philosophischen Ansichten von Razi and Tusi aus den Originalquellen (Muhassal and Talkis al - Muhassal) ubersetzt von Max Horten. Frankfurt: Johan Wolfgang Goethe University, Institute for the History of Arabic - Islamic Science.

روش تحقیق در مطالعات دینی

Research Methods in Religious Studies

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشنیاز: ندارد

هدف درس:

شناخت روش‌های تحقیق و پژوهش در معارف و مطالعات دینی

رئوس مطالب:

- چیستی پژوهش و ارکان آن
- قلمرو و گستره‌های دین پژوهی
- تحقیق مسئله محور
- روش‌شناسی (منطقی، تجربی، عقلی، توصیفی، نقلی و ...)
- مطالعات تاریخی
- مطالعات تطبیقی و میان‌رشته‌ای
- مطالعات پدیدارشناختی دین
- روش‌شناسی هرمنوتیک و دیدگاه‌های جدید در آن
- بررسی مطالعات روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه دین
- جامعه‌شناسی معرفت دینی
- مطالعات تجربی دین
- روش تحقیق در مجامع حدیثی
- تفاوت‌های روش تحقیق پوزیتیویستی و پس از آن
- بررسی ماهیت تحقیق در علوم طبیعی و انسانی

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- آسا برگر، آ. (۱۳۷۹). روش های تحلیل رسانه ها. (ترجمه: پ. اجلالی). تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها.
- افتخارزاده، م. (۱۳۶۳). روش شناخت سنت و تاریخ اسلام یا علم الحدیث: برداشتی آزاد از کتاب الدرایه فی مصطلح علم الحدیث. تهران: انتشارات خدمات فرهنگی رسا.
- پاکتچی، آ. (۱۳۷۲). روش تحقیق و مطالعه. تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- بوپر، ک. (۱۳۷۰). منطق اکتشاف علمی. (ترجمه: ح. کمالی). تهران: انتشارات آموزش انقلاب اسلامی
- بوپر، ک. (۱۳۷۹). اسطوره چارچوب (در دفاع از علم و حقانیت). (ترجمه: ع. پویا). تهران: انتشارات طرح نو.
- حسنی، ح. ر. (۱۳۸۵). علم دینی دیدگاه ها و ملاحظات: گزارش، تبیین و سنجش دیدگاه های برخی از متفکران ایرانی درباب چیستی، امکان و ضرورت علم دینی. تهران
- سالاری، م. ر. و رحیمی نژاد، ع. (۱۳۸۴). مبانی نظری مقیاس های دینی گزیده مقالات همایش مبانی نظری روان سنجی مقیاس های دینی. قم: انتشارات سبحان.
- ساماران، ش. و دیگران. (۱۳۷۰). روش های پژوهش در تاریخ. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی، معاونت فرهنگی.
- فرامرزقراملکی، ا. (۱۳۸۵). روش شناسی مطالعات دینی (ویراست دوم). مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی.
- واعظی، ا. (۱۳۸۰). درآمدی بر هرمنوتیک. تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- McNary-Zak, B. & Peters, R.T. (2011). Teaching undergraduate research in religious studies. Oxford; New York: Oxford University.
- Sharma, A. (2002). Methodology in religious studies: the interface with women's studies. Albany: state university of New York press.
- Deniz, N. k. & Lincin, Y. S. (editors). (2005). A handbook of qualitative research. London: thousand oaks, ca: sage.

ویژگی های امام

Characterizes of the imam

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

شناخت صفات و ویژگی های امام نزد شیعه امامیه اثنا عشریه

رئوس مطالب:

- جایگاه امامت در اسلام
- رابطه امامت و نبوت
- شروط و ویژگی های عام امام
- ویژگی های خاص امام (نزد شیعه اثنا عشریه):
الف) عصمت امام:
  - ادله قرآنی عصمت امام (آیه اولی الامر، آیه تطهیر، آیه ابتلا و ...)
  - ادله روایی عصمت امام
  - ادله عقلی عصمت امام (قاعده لطف، قاعده امکان اشرف و ...)
- ب) علم امام:
  - حضوری یا حصولی بودن علم امام
  - علم لدنی (غیب)
  - ادله علم امام (نقلی و عقلی)
- ج) افضل بودن امام:
  - مقصود از افضلیت و ابعاد آن
  - جواز یا عدم جواز تقدیم مفضول بر افضل
  - ادله افضلیت امام (دیدگاه اهل سنت و دلایل شیعه)
- د) معجزه یا کرامت امام:
  - چیستی معجزه و کرامت
  - شرطیت و عدم شرطیت معجزه برای امام
  - نمونه هایی از کرامت ائمه (ع) برای اثبات امامت و ...

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- امینی، ع. (۱۳۶۳). الغدير. (ترجمه ز. قربانی) تهران: بنیاد بعثت.
- بحرانی، ه. س. (۱۳۸۰). كفايه الخصام ترجمه غايه المرام. تهران: انتشارات ابرون.
- بدری، س. (۱۳۷۶). الرد على الشبهات التي آثارتها نشره الشورى حول النص على علي عليه السلام. قم: ناشر مؤلف.
- حسینی قزوینی، م. (۱۳۸۸). نقد اصول مذهب الشيعة. قم: موسسه تحقیقاتی حضرت ولی عصر علیه السلام.
- حسینی میلانی، ع. (۱۳۷۲). الامامه فی اهم الكتب الكلاميه. قم: مهر.
- حسینی میلانی، ع. (۱۳۹۱). شرح منهاج الكرامه فی معرفه الامامه لابی منصور الحسن یوسف الشهير بالعلامه حلی و الرد على منهاج السنه لابن تیمیه. قم: انتشارات مرکز الحقایق الاسلامیه.
- حلی، ح. ی. (۱۳۷۹). نهج الحق و كشف الصدق. مشهد: انتشارات تاسوعا.
- حلی، ح. ی. (۱۳۹۰). منهاج الكرامه فی معرفه الامامه. مشهد: انتشارات تاسوعا.
- سبحانی، ج. (۱۳۶۹). الالهيات على هدى الكتاب والسنة والعقل. قم: المركز العالمی للدراسات الاسلامیه.
- شرف الدین، ع. (۱۳۸۶). المراجعات. قم: موسسه آیت الله العظمی بروجردی رحمه الله، نشر معارف اهل بیت علیهم السلام.
- شوشتري، ز. ش. (۱۳۹۰). احقاق الحق. قم: دارالعلم.
- علم الهدی، ع. ح. (۱۳۷۰). الشافی فی الامامه. تهران: موسسه الصادق.
- کنتوری، م. ح. (۱۳۹۰). عبقات الانوار فی امامه الائمه الاطهار. تهران: نیا.
- مظفر، م. ح. (۱۳۷۴). دلایل الصدق. تهران: انتشارات امیر کبیر.

نظریه مهدویت

The Theory of Mahdiyyism

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

شناخت موضوع مهدویت و قدرت پاسخ دادن به پرسش‌ها و شبهات مربوط

رئوس مطالب:

- کلیات و مفاهیم (ضرورت و اهمیت موضوع، مهدویت، منجی گرایی، وکالت، نیابت و ...)
- موضوع مهدویت در اسلام (تواتر مسأله مهدی (عج) نزد مسلمین و...)
- ولادت و تبارشناسی حضرت مهدی (عج) با تأکید بر پاسخ به شبهات
- غیبت و علل آن
- سازمان وکالت و نیابت
- فواید امام غایب
- رؤیت حضرت مهدی (عج) در عصر غیبت کبری
- طول عمر
- انتظار فرج
- علائم و شرایط ظهور
- نزول حضرت عیسی (ع)
- مهدی و رجعت
- ملاحم و فتن (آخر الزمان، دجال، سفیانی و ...)
- ویژگی‌های حکومت حضرت مهدی (عج)
- بررسی ویژگی‌های جهانی شدن و جهانی سازی و ارتباط آن با حکومت جهانی حضرت مهدی (عج)
- نقد اجمالی فرقه‌های انحرافی معاصر در موضوع مهدویت (مانند شیخیه، بایه و قادیانیه)
- پاسخ به شبهات (پرداختن به شبهات مهدویت مثل امامت در کودکی، داستان سراب، جنگها و خونریزیها و ...)

دوش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابن بابویه، م.ع. (۱۳۸۰). کمال الدین و تمام النعمه فی اثبات الغیبه و کشف الخیره. قم: موسسه فرهنگی در الحدیث.
- ابن حجر هیثمی، ا.م. (۱۳۶۱). مجمع الزوائد و منبع الفوائد. بیروت: دار الکتب العربی.
- ابن حجر هیثمی، ا.م. (۱۳۷۷). القول المختصر فی علامات المهدي المنتظر (علیه السلام). قم: موسسه بضعه المصطفی (ص) لاحیاء تراث اهل البیت (ع).
- الشافعی کنجی، (۱۳۵۸). البیان فی اخبار صاحب الزمان. سوریه: موسسه الهادی.
- بنیاد معارف اسلامی (۱۳۶۹). معجم احادیث الامام المهدي. قم: موسسه المعارف الاسلامیه.
- پور سیدآقای و دیگران. (۱۳۸۹). تاریخ عصر غیبت تاریخ عصر غیبت: نگاهی تحلیلی به عصر غیبت امام دوازدهم عجل الله تعالی فرجه الشریف. قم: آینده روشن.
- حر عاملی، م.ح. (۱۳۷۰). اثبات الهداه بالنصوص و المعجزات. قم: علمیه.
- حر عاملی، م.ح. (۱۳۸۸). الايقاظ من الهجعه بالبرهان علی الرجعه. قم: انتشارات دلیل ما.
- خزاز رازی، ع.م. (۱۳۰۵ق). کفایه الاثر فی النصوص علی الائمه الثنی عشر. تهران: محمدصادق بن ابوالقاسم الحسینی الخوانساری.
- شیخ طوسی، م.ح. (۱۳۸۵ق). الغیبه. نجف اشرف: مطبعه النعمان.
- صافی گلپایگانی، ل. (بیتا). منتخب الاثر فی الامام الثاني عشر علیه السلام. تهران: مکتبه الصدر.
- صدر، م. (۱۳۷۹). تاریخ غیبت کبری. تهران: نیک معارف.
- صدر، م. (۱۴۰۰ق). تاریخ الغیبه الصغری. بیروت: دارالتعارف للمطبوعات.
- متقی هندی، ع.ح. (۱۳۷۱). البرهان فی علامات مهدي آخر الزمان. بیجا: لدار الصحابه للتراث.
- مجلسی، م.ب. (۱۴۰۴ق). بحار الانوار. بیروت: انتشارات وفا.
- مقدسی شافعی سلمی، ی.ی. (۱۳۸۲). عقد الدرر فی اخبار المنتظر (عج). قم: مسجد مقدس جمکران.
- نعمانی، م.ا. (۱۳۹۰). کتاب الغیبه: بررسی روایات غیبت حضرت صاحب الامر (ع). قم: انتشارات انتخاب اول.
- نعیم بن حماد، (۱۳۸۲). الفتن. قم: مکتبه الحیدریه.

تاریخ تحلیلی ائمه اطهار (ع) (۱)

An Analyze History of the Holy Imams (1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشیاز: -

هدف درس:

آشنایی تخصصی با تاریخ امامان شیعه از آغاز امامت امیرالمومنین علی (ع) تا پایان دوره امام صادق (ع)

رفوس مطالب:

- ماجرای سقیفه
- امیرالمومنین علی (ع) در عهد سه خلیفه نخست
- تحلیل حوادث ایام خلافت امیرالمومنین علی (ع)
- عوامل و پیامدهای صلح امام حسن (ع)
- امام حسن (ع) و امام حسین (ع) و تشیع در عصر حکومت معاویه
- عوامل و زمینه‌های وقوع حادثه کربلا
- شرح مختصر ماجرای عاشورا
- پیامدهای ماجرای کربلا با تکیه بر قیام‌های شیعی
- تحلیل مواضع سیاسی و فرهنگی امام سجاد (ع)
- زمینه‌ها، ابعاد و نتایج حرکت علمی امام باقر (ع) و امام صادق (ع) تا پایان عصر اموری
- تحلیل کلی وضعیت تشیع در شرق اسلامی تا پایان عصر اموی و آغاز دوره عباسیان
- موضع امام صادق (ع) نسبت به عباسیان
- تحلیل مواضع سیاسی و فرهنگی امام صادق (ع) در عهد عباسیان

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

-
- آل کاشف الخطأ، م. ح. (۱۳۲۴). اصل الشیعه و اصولها. نجف: مطبعه دارالنشر.
  - آل یاسین، ر. (۱۳۸۸). صلح امام حسن (ع)، (ترجمه سید علی خامنه‌ای). قم: الرافد.
  - ابن شهر آشوب، م. ع. (۱۴۰۵). مناقب آل ابی طالب. بیروت: دارالاضواء
  - ابن صباغ، ع. م. (۱۳۷۵). الفصول المهمه فی معرفه الائمه. قم: المجمع العالمی لاهل البیت (ع)
  - ابوالفرج اصفهانی، ع. ح. (۱۳۸۹). مقاتل الطالبین. تهران: جعفری راد.
  - امینی، ع. (۱۳۶۳). الغدیر. (ترجمه ز. قربانی) تهران: بنیاد بعثت.
  - جعفری، ح. (۱۳۸۸). تشیع در مسیر تاریخ. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
  - جعفریان، ر. (۱۳۷۶). حیات فکری و سیاسی امامان شیعه (ع). قم: موسسه انصاریان: مرکز جهانی علوم انسانی، دفتر تحقیقات و تدوین متون درسی.
  - رسی، ق. ا. (۱۳۷۷). تثبیت الامامه. بیروت: الغدیر.
  - سعید، ح. (۱۳۷۴). الرسول و الشیعه. تهران: مسجد جامع تهران، کتابخانه مسجد چهل ستون.
  - طباطبایی، م. ح. (۱۳۸۰). شیعه در اسلام. قم: واریان.
  - طبرسی، ح. ف. (۱۳۷۵). اعلام الوری بالاعلام الهدی. قم: موسسه آل البیت (علیهم السلام) لاحیاء التراث.
  - عشاش، ط. (۱۳۷۶). دیوان اشعار التشیع الی القرن الثالث. بیروت: دارالغرب الاسلامی.
  - القندوزی، سلیمان بن ابراهیم، (۱۳۷۵). ینابیع الموده لذوی القربی. قم: منظمه الاوقاف و الشئون الخیریه؛ دار الاسوه للطباعه و النشر.
  - مسعودی، ع. ح. (۱۳۸۵)، اثبات الوصیه الامام علی بن ابیطالب علیه السلام مشهد: مؤسسه الامام امیرالمؤمنین علیه السلام للشؤون العلمیه و الخیریه: اندیشه هادی.
  - معتزلی، ا. ا. (۱۴۰۴). شرح نهج البلاغه. قم: منشورات مکتبه آیت الله عظمی المرعشی النجفی.
  - مفید، م. (۱۳۸۸). الاختصاص. (ترجمه حسین صابری). تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
  - مفید، م. م. ن. (۱۳۷۸). الارشاد. (تصحیح و ترجمه رسولی محلاتی). تهران: کتابفروشی اسلامی.
  - موحد ابطحی، ع. (۱۳۷۲). الشیعه فی احادیث الفریقین، الامام الحسین علیه السلام فی احادیث الفریقین: من قبل الولاده الی بعد الشهاده. ناشر: مؤلف.

تاریخ تحلیلی ائمه اطهار (ع) (۲)

An Analyze History of the Holy Imams (2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشنیاز:

هدف درس:

آشنایی تخصصی با تاریخ امامان شیعه از آغاز امامت امام کاظم (ع) تا پایان غیبت صغری

رنوس مطالب:

- تحلیل مواضع سیاسی و فرهنگی امام کاظم (ع) در عهد عباسیان
- تحلیل ماجرای ولایتعهدی امام رضا (ع)
- تحلیل وضعیت کلی شیعیان در شرق اسلامی در عصر اول عباسی
- مواضع و خط مشی امام جواد (ع)
- مواضع و خط مشی امام هادی (ع)
- مواضع و خط مشی امام حسن عسکری (ع)
- وضعیت کلی شیعه در شرق اسلامی در عصر غیبت صغری
- تحلیل کلی روش های فرهنگی و دعوت ائمه (ع)
- تحلیل کلی رفتار سیاسی و اجتماعی ائمه (ع)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابن بابویه، م. ع. (۱۳۶۶). الامامه و التبصره من الحیره. بیروت: موسسه آل البيت (ع) لاحیاء التراث.
- ابن بابویه، م. ع. (۱۳۸۲). کمال الدین و تمام النعمه. قم: مسجد مقدس جمکران.
- ابن شهر آشوب، م. ع. (۱۴۰۵). مناقب آل ابی طالب. بیروت: دارالاضواء.
- اربلی، ع. ع. (۱۲۹۴ق). کشف الغمه فی معرفه الائمه. طهران: دارالطباعة کربلائی محمدحسین الطهرانی.
- بحرانی، ه. س. (۱۲۹۱ق). مدینه معاجز الائمه الاثنی عشر و دلائل الحجج علی البشر. تهران: بهرام میرزا.

- پورسید آقایی، م. (۱۳۸۶). درسنامه تاریخ عصر غیبت تاریخ عصر غیبت. قم: مرکز جهانی علوم اسلامی.
- جباری، م. ر. (۱۳۸۲). سازمان و کالت و نقش آن در عصر ائمه (ع). قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، مرکز انتشارات.
- صدر، م. ع. (۱۳۶۶). تاریخ الغیبه الصغری. امام مهدی علیه السلام. اصفهان: ناشر مؤلف.
- طبرسی، ح. ف. (۱۳۷۵). اعلام الوری بالاعلام الهدی. قم: موسسه آل البیت (علیهم السلام) لاحیاء التراث.
- طوسی، م. ح. (۱۳۲۴ق). الغیبه. تبریز: بینا.
- مظفر، م. ح. (۱۳۶۴). تاریخ شیعه. بیروت: دار الزهراء.
- مغنیه، م. ح. (۱۳۵۵). شیعه و تشیع. قم: مجمع ذخائر اسلامی.
- مفید، م. م. ن. (۱۳۷۸). الارشاد. (تصحیح و ترجمه رسولی محلاتی). تهران: کتابفروشی اسلامیة.
- موسوی، ه. (۱۳۷۲). التشیع: نشأته... معالمه. قم: دائره المعارف الفقه الاسلامی طبقات المذهب اهل البیت (ع)، مرکز الغدير للدراسات الاسلامیه.

معارف اهل بیت (ع) (۱)

Teaching of the Prophets household (1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با اصول اعتقادات ائمه (ع) از مبدأ تا معاد

رئوس مطالب:

- هستی شناسی در معارف اهل بیت (ع)
- خداشناسی در معارف اهل بیت (ع):
- الف) صفات خدا از دیدگاه اهل بیت (ع)
- ب) توحید ذاتی، صفاتی، افضالی و ... از دیدگاه اهل بیت (ع)
- عدل الهی از دیدگاه اهل بیت (ع)
- نبوت و رسالت در معارف اهل بیت (ع)
- امامت در معارف اهل بیت (ع)
- بررسی دیدگاه‌های سیاسی و حکومتی اهل بیت (ع)
- روابط مردم و زمامداران و بالعکس و ویژگی‌های کارگزاران دولت از دیدگاه اهل بیت (ع)
- فرجام شناسی از دیدگاه اهل بیت (ع)
-

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- الامام علی بن الحسین، (۱۳۹۰). صحیفه سجادیه. (ترجمه ج. فاضل). تهران: کتاب قدسیان.
- حرانی، ا. (۱۳۹۴). نحف العقول عن آل رسول. بیروت: مؤسسه الاعلی.
- حسینی، م. ر. (۱۴۱۰ق). تاریخ اهل بیت (ع). قم: مؤسسه آل البيت (ع) لاحیاء التراث.
- عطاردی، ع. (۱۳۸۶). مسند الامام امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام. مشهد: انتشارات عطارد.
- عطاردی، ع. (۱۳۸۸). مسند سیدالشهداء امام ابی عبدالله الحسین علیه السلام (ع). تهران: عطارد.
- کلینی، م. ی. (۱۳۸۵). اصول کافی. تهران: جهان آرا.
- معتزلی، ا. ا. (۱۳۸۷). شرح نهج البلاغه. مصر: دارالاحیاء الکتب العربیه.

معارف اهل بیت (ع) (۲)

Teaching of the Prophets household (2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: تخصصی	پیشنیاز:

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با اصول اخلاقی، عرفانی، تربیتی و اجتماعی - اقتصادی اهل بیت (ع)

رنوس مطالب:

- اصول اخلاقی ائمه (ع)
- سلوک عبادی
- تقوا و پرهیزگاری
- زهد و پارسایی
- دنیا و دنیاپرستی
- اصول عرفانی اهل بیت (ع)
- آسیب شناسی عرفان های کاذب از دیدگاه ائمه (ع)
- اصول تربیتی ائمه (ع)
- سبک زندگی از دیدگاه ائمه (ع)
- نظام خانواده از دیدگاه ائمه (ع)
- مبارزه با تحجر و غلو از دیدگاه ائمه (ع)
- دیدگاههای اجتماعی ائمه (ع):
- الف) عدالت و مساوات
- ب) مبارزه با ظلم، تبعیض و فقر
- ج) آزادی اجتماعی
- دیدگاههای اقتصادی ائمه (ع) (آبادی شهر، تجارت، صنعت، تنظیم بازار و ...)
- مبارزه با آسیب های اقتصادی (ربا، احتکار، گران فروشی و ..)

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابن قولویه، ج. م. (۱۳۸۸). کامل الزیارات. قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم: دفتر انتشارات اسلامی.
- طوسی، م. ح. (۱۰۸۲ق). مصباح المتعجل. بیجا.
- عطار دی قوچانی، ع. (۱۳۶۸). مسند الامام الجواد ابی جعفر محمد بن علی الرضا علیهما السلام. مشهد: الموتر العالمی الامام الرضا علیه السلام.
- عطار دی قوچانی، ع. (۱۳۸۸). مسند الامام العسکری ابی محمد بن الحسن بن علی علیهما السلام. تهران: انتشارات عطار.
- عطار دی، ع. (۱۳۶۸). مسانید امام موسی بن جعفر علیه السلام. مشهد: الموتر العالمی الامام الرضا علیه السلام.
- عطار دی، ع. (۱۳۸۵). مسند امام حسن علیهم السلام. تهران: انتشارات عطار.
- عطار دی، ع. (۱۳۸۶). مسند الامام امیرالمومنین علی بن ابی طالب علیه السلام. مشهد: انتشارات عطار.
- عطار دی، ع. (۱۳۸۸). مسانید امام باقر (ع). تهران: انتشارات عطار.
- عطار دی، ع. (۱۳۸۸). مسانید امام جعفر صادق (ع). تهران: انتشارات عطار.
- عطار دی، ع. (۱۳۸۸). مسند الامام الهادی ابی الحسن علی بن محمد علیهما السلام. تهران: انتشارات عطار.
- عطار دی، ع. (۱۳۸۸). مسند امام سجاد ابی محمد علی بن حسین (ع). (ترجمه م. ر. عطائی). تهران: انتشارات عطار.
- عطار دی، ع. (۱۳۸۸). مسند سیدالشهداء امام ابی عبدالله الحسین علیه السلام (ع). تهران: عطار.
- کلینی، م. ی. (۱۳۸۵). اصول کافی. تهران: جهان آرا.

تاریخ تشیع (۱)

History of Shiism (1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل شکل‌گیری مذهب تشیع و چگونگی تکوین و تحول آن تا قرن پنجم هجری با تکیه بر نقش امامان شیعه در گسترش تشیع

رئوس مطالب:

- نقد و بررسی فرضیه‌های مربوط به پیدایش شیعه
- شیعه در عصر خلفای نخستین
- نهضت کربلا و قیام‌های شیعی پس از آن
- شیعه در عصر اموی
- قیام‌های علویان و مسئله مهدویت
- گسترش شیعه در ایران عصر اول عباسی
- نقش امامان شیعه در دوره اول عباسی
- امام صادق (ع) و تکوین تشیع جعفری
- تکوین شیعه اسماعیلیه و روند گسترش این فرقه در ایران، مغرب و یمن
- غلام شیعه و نقد و بررسی عقاید آنان در پرتو آموزش‌های امامان شیعه
- شعائر و مراسم شیعیان
- دولت‌های شیعی (علویان طبرستان، آل بویه، فاطمیان و آل حمدان)
- نقش دانشمندان بزرگ شیعه در تدوین علوم در تمدن اسلامی
- گسترش تشیع در حجاز، عراق، یمن و شامات و شمال آفریقا از آغاز تا قرن پنجم هجری

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: این درس گردش علمی و بازدید از مراکز شیعی و رسانه‌ها دارد.

منابع اصلی:

- ابن مسکویه، ا. (۱۳۶۶). تجارب الامم. تهران: انتشارات سروش.
- ترکمنی آذر، پ. (۱۳۸۳). تاریخ سیاسی شیعیان اثنی عشری در ایران. تهران: موسسه شیعه شناسی.
- جعفری، ح. (۱۳۶۴). تشیع در مسیر تاریخ. (ترجمه م. ت. آیت الهی). تهران: انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- جعفریان، ر. (۱۳۸۰). تاریخ تشیع در ایران. قم: انتشارات انصاریان.
- دایره المعارف تشیع، (۱۳۷۳). تهران: انتشارات سعید محبی.
- شرف الدین، س.ع. (۱۳۸۳). اجتهاد در مقابل نص. (ترجمه ع. دوانی). قم: انتشارات اسلامی.
- شریعتی، م. ت. (۱۳۵۱). خلافت و ولایت از نظر قرآن و سنت. تهران: انتشارات حسینیه ارشاد.
- طباطبایی، م. ح. (۱۳۶۰). شیعه در اسلام. قم: بنیاد علمی و فرهنگی علامه طباطبایی.
- فیاض، ع. (۱۳۸۲). تاریخ شیعه امامیه. (ترجمه ح. خوشنویس). تهران: انتشارات بهبهانی.
- مدرسی طباطبایی، ح. (۱۳۸۶). مکتب در فرآیند تکامل. (ترجمه ه. ایزدپناه). تهران: انتشارات کویر.
- مظفر، م. ح. (۱۳۶۸). تاریخ شیعه. (ترجمه و نگارش س. م. ب. محبتی). تهران: انتشارات فرهنگ اسلامی.
- نوبختی، ح. (۱۹۴۶م). فرق الشیعه. نجف: انتشارات المرتضویه.
- هالم، ه. (۱۳۸۵). تشیع (ترجمه م. ت. اکبری). قم: انتشارات ادیان.

- Avery, P. (1990). The Cambridge history of Iran in seven volumes. Cambridge: university press.
- Modarressi, h. (1993). Crisis and consolidation in the formative period of Shiite Islam: Abu Jafar ibn Qiba al-Razi and his contribution to imamite Shiite thought. Princeton, N.J.: Darwin Press. ISBN: 0878500952.
- Momen, M. (1985). An Introduction to Shi'i Islam, Yale University Press.
- Nasr, S. H. (1975). Annotated Bibliography of Islamic Science. Tehran: offset press.
- Newman, Andrew J. (2000). The formative period of Twelver Shiism: Hadith as discourse between Qum and Baghdad, Richmond, Surrey: Curzon.
- Sachedina A.A. (1891): Islamic Messianism: The Idea of the Mahdi in Twelver Shiism. New york: State , Canada.
- Sachedina, A. A. (1981). Islamic Messianism: The Idea of the Mahdi in Twelver Shi'ism (Albany: State University of New York Press) ISBN 0-87395-458-0.
- Said Amir Arjomand (1984). The shadow of God and the Hidden Imam: religion, political order, and societal change in Shiite Iran from the beginning to 1890. Chicago: University of Chicago Press. ISBN: 0226027821.

تاریخ تشیع (۲)
History of Shiism (2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: تاریخ تشیع ۱

هدف درس:

بررسی و تحلیل تحولات فکری، فرهنگی و اجتماعی تشیع در جهان اسلام از قرن پنجم هجری تا قرون اخیر
رئوس مطالب:

- بررسی وضعیت سه فرقه اصلی شیعه (زیدیه، اسماعیلیه و امامیه در سده پنجم هجری)
- ظهور خلافت فاطمی در مصر و انشعاب‌های درونی فرقه اسماعیلیه (نزاریه و مستعلویه، اسماعیلیه ایران و..).
- تأثیر سلجوقیان بر جهان اسلام و وضعیت شیعیان
- جریان‌های فکری تشیع امامی در سده‌های پنجم تا هفتم
- روابط شیعیان با مذاهب و فرق دیگر
- علوم و معارف شیعی در سده‌های پنجم، ششم و هفتم هجری
- حوزه‌های علمی شیعی در عراق و شامات
- تشیع در دوره مغول و سقوط قلاع اسماعیلی
- نقش و رفتار علماء و فقهای شیعی امامی در دوره ایلخانی (خواجه نصیر طوسی، علامه حلی و ...)
- شعائر و مراسم شیعیان
- گسترش اندیشه شیعی امامی در ایران و عراق
- تشیع در دوره صفویه
- تشیع در هند و عثمانی
- حوزه‌های علمی شیعی در ایران، لبنان، بحرین، عراق و آفریقا

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی:

- اطهر رضوی، س. ع. (۱۳۷۶). شیعه در هند. (ترجمه واحد ترجمه). قم، دفتر تبلیغات اسلامی.
- امین، م. (۱۴۰۳). اعیان الشیعه. بیروت: دارالتعاریف للمطبوعات.
- جعفریان، ر. (۱۳۷۵). تاریخ تشیع در ایران. قم: انتشارات انصاریان.
- خضری، ا. ر. (۱۳۸۴). تاریخ تشیع. قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- دفتری، ف. (۱۳۷۵). تاریخ و عقاید اسماعیلیه. (ترجمه ف. بدره‌ای). تهران: انتشارات فرزانه روز.
- صابری، ح. (۱۳۸۳). تاریخ فرق اسلامی. جلد ۲. تهران: انتشارات سمت.
- صدر، ح. (۱۳۸۱). شیعه بنیان‌گذار فرهنگ اسلام. (ترجمه ع. مشتاق عسگری). تهران: دارالکتب الاسلامیه.
- نویختی، ح. (۱۹۴۶م). فرق الشیعه. نجف: انتشارات المرتضویه.
- هالیستر، ح. ن. (۱۳۷۳). تشیع در هند. (ترجمه آ. مشایخ فریدنی). تهران: انتشارات مرکز دانشگاهی.
- شیبی، م. (۱۳۷۴). تشیع و تصوف. (ترجمه ع. ر. ذکاوتی قراکوزلو). تهران: امیرکبیر.
- Donaldson, Dwight M. (1933). The Shi'ite religion; a history of Islam in Persia and Irak. London, Luzac.
- Jafari, M. h. (1982). The occultation of the twelfth imam a historical backgrounda. Publication: Bunyad be theta.
- Meir Litvak (1998). Shii scholars of nineteenth-century Iraq: the ulama of Najaf and Karbala Karbala. New York: Cambridge University Press. ISBN: 0521623561.
- Tabatabai, M. H. (1384= 1426= 2005). A series of Islam and Shia: shia- Quran in Islam- A Shiite anthology. Publication Alhoda.
- Waheed Akhtar, s. (1988). Early Shiite Imamiyyah thinkers. New Delhi: Ashish Pub. House. ISBN: 8170241960.

زبان تخصصی

English for the students of Imamology

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی تحقیقات مستشرقین درباره مذاهب و فرق شیعه و ائمه اثنی عشر به زبان انگلیسی

رئوس مطالب:

- بررسی منتخبی از متون ویلفرد مادلونگ درباره ائمه
  - بررسی منتخبی از کتاب شیعه در اسلام اثر هانری کربن
  - بررسی متونی از دائره المعارف اسلام به زبان انگلیسی (چاپ لیدن هلند و آکسفورد) درباره امامان شیعه
  - بررسی متونی از آثار انگلیسی دانشمند هندی شهید اشرف
  - بررسی منتخبی از آثار انگلیسی مونتگمری وات
- *تبصره: بخش هایی از متون فوق به صورت خودخوان بر عهده دانشجو خواهد بود.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- Corbin, H. (1960). Terre celeste et corps de resurrection; de l'Iran Mazdeen a l'Iran Shiite c1960. Public: Chastel.
- Encyclopedia of civilization and culture.
- Encyclopedia of Islam (delhi). 1990.
- Encyclopedia of religion and ethics. (1959). New York.. Volume 13.
- Montgomery, Watt, W. (1956). Muhammad at medina. Public Clarendon.
- Subistion of mohammad. Madlong.

استشراق و امام شناسی
Orientalism and Imamology

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل نگرش‌ها و رویکردهای فکری مستشرقان در مورد اندیشه و سیره امامان معصوم (ع)

رنوس مطالب:

- مفاهیم (استشراق و انواع آن، اهداف و ...)
- نقد آراء مستشرقان در مورد مسأله جانشینی حضرت محمد (ص) و تحولات دوران خلفاء
- مستشرقان و پیدایش تشیع
- انگیزه‌های مستشرقان در مطالعات شیعی و امام شناسی
- مستشرقان معروف شیعه شناس: (هاینس هالم، هانری کرین و ویلفرد مادلودنگ و ...)
- نقد آراء مستشرقان در مورد احوال و زندگی امامان معصوم (ع)
- تحلیل و نقد آراء مستشرقان درباره جریان‌های سیاسی دوران خلافت امام علی (ع)
- نقد و تحلیل دیدگاه مستشرقان درباره جریانها و فرق کلامی در دوران امامت ائمه (ع)
- شناخت و نقد دیدگاه مستشرقان در مورد صلح امام حسن (ع)
- بررسی آراء مستشرقان راجع به تحولات دوران امامت امام حسن (ع)
- تأثیرپذیری مستشرقان از آراء اهل سنت در مورد تاریخ امام علی (ع) و امام حسن (ع)
- نقد و بررسی آراء مونتگمری وات درباره حادثه عاشورا و قیام امام حسین (ع)
- دیدگاه مستشرقان درباره غالیان شیعه در دوران امامت امامان معصوم (ع)
- دیدگاه مستشرقان درباره یاران امامان معصوم (ع)
- نقد و بررسی دیدگاه مستشرقان درباره امامان معصوم (ع) و نهضت‌های ضد حکومتی
- بررسی و نقد آراء مستشرقان در باب رابطه امامان معصوم (ع) با نهضت‌های شیعی
- مستشرقان و ولایتعهدی امام رضا (ع)
- دیدگاه مستشرقان و مسأله غیبت و مدعیان دروغین امامت در دوران ائمه و کالت (ع)

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- بارانی، م. ر. (۱۳۸۸). تشیع و خاورشناسان (مجموعه مقالات). قم: انتشارات خاکریز.
- تقی زاده داوری، م. (۱۳۸۴). تصور شیعه در دایره المعارف آمریکانا. قم: انتشارات شیعه شناسی
- تقی زاده داوری، م. (۱۳۸۴). تصویر شیعه در دایره المعارف آمریکانا. قم: انتشارات شیعه شناسی.
- تقی زاده داوری، م. (۱۳۸۵). تصویر امامان شیعه در دایره المعارف اسلام. قم: انتشارات شیعه شناسی.
- زمانی، م. ح. (۱۳۸۸). آشنایی با استشراق و اسلام شناسی غربیان. قم: انتشارات بین المللی المصطفی (ص).
- طباطبایی، م. ح. (۱۳۷۱). شیعه (مجموعه مذاکرات با هانری کربن). تهران: انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- مادلونگ، و. (۱۳۸۶). جانشینی حضرت محمد (ص). (ترجمه ا. نمایی). مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- مجموعه مؤلفان، (۱۳۷۷). تاریخ اسلام دانشگاه کمبریج. (ترجمه ا. آرام). تهران: انتشارات امیرکبیر.
- هالم، ه. (۱۳۸۵). تشیع. (ترجمه م. ت. اکبری). قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.
- هدایت پناه، ر. (۱۳۸۰۹). نقد مقاله علی بن ابی طالب در دائره المعارف اسلام. مجله حوزه و دانشگاه. سال هفتم. شماره ۲۶.

- Amir-Moezzi, Mohammad Ali. (1994). The divine guide in early Shiism: the sources of esotericism in Islam. Albany: State University of New York Press.
- Dwight. M. Donaldson. (1933). The Shiite religion. London.
- Vaglieri. L, veccia. (1986). Ali b. abitalib. The encyclopedia of Islam. Lieden: e.j. brill.

آشنایی با معارف نهج البلاغه و صحیفه سجادیه

Getting Acquainted With the Teaching of Nahj Al_Balagha and
Sahifah As Sajjadiah

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

شناخت تحلیلی اسناد، سبک، جنبه‌های زیبایی شناسی، تحلیل محتوایی و موضوعی و شرح‌های نهج البلاغه و صحیفه سجادیه

رنوس مطالب:

- کلیات: اهمیت نهج البلاغه و صحیفه سجادیه از دیدگاه عالمان شیعه و اهل سنت و خاور شناسان
- گونه شناسی، مصادر، اسناد خطبه‌ها، نامه‌های امام علی (ع) و بررسی شبهات سندی
- گونه شناسی شرح‌ها و ترجمه‌های نهج البلاغه (ادبی، کلامی، فلسفی و ...)
- تأثیر پذیری نهج البلاغه از قرآن: (سبک و محتوا)
- بافت ظاهری زیبایی شناسی و بلاغت در نهج البلاغه و شرح‌های آن
- خداشناسی در نهج البلاغه (خدا و صفات آن)
- راهنماشناسی (نبوت و امامت) و فرجام شناسی در نهج البلاغه
- مباحث تربیتی و اخلاقی در نهج البلاغه
- علوم اسلامی در نهج البلاغه: (تفسیر، حدیث، کلام، حکمت، عرفان و ...)
- علوم اقتصادی و اجتماعی در نهج البلاغه
- جایگاه صحیفه سجادیه در نگاه علمای شیعه، اهل سنت و خاورشناسان
- اسناد صحیفه و مستدرکات، رسائل و دعا‌های امام سجاد علیه السلام
- امتیازات ادبی صحیفه سجادیه و دعا‌های امام سجاد (ع)
- بررسی موضوعی صحیفه سجادیه و دعا‌های امام سجاد (ع) (اصول دین، قرآن، انسان شناسی، پیامبران، مکارم اخلاقی، امامت و ولایت، جهاد و مسائل تربیتی)
- بررسی، تحلیل و شناخت شرح‌های صحیفه سجادیه
- بررسی، تحلیل و شناخت رساله حقوق امام سجاد (ع)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع:

- آملی، ع. ج. (۱۳۵۵). ترجمه و شرح نهج البلاغه. مشهد: آستان قدس رضوی.
- ابن ابی الحدید، معتزلی. (۱۴۰۴). شرح نهج البلاغه. قم: منشورات مکتبه آیت الله عظمی المرعشی النجفی.
- امام علی (ع)، (۱۳۷۹). نهج البلاغه. (تصحیح محمد دشتی). قم: انتشارات مشرقین.
- انصاریان، ح. (۱۳۷۳). دیار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجادیه حضرت زین العابدین علیه السلام. تهران: پیام آزادی.
- بحرانی، ا. (۱۴۱۲/۱۹۹۲). شرح نهج البلاغه. بیروت: دار احیاء التراث العربی.
- تجلیل، ج. (۱۳۷۹). لاغت نهج البلاغه. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ثقفی کوفی، ا. (۱۳۵۵). الغارات. تهران: انجمن آثار ملی.
- جعفری، ر. (۱۳۶۲). تفسیر و تحلیل نهج البلاغه. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- جرادق، ج. (بیتا). الامام علی صده العده الانسانیه. بیجا.
- حسینی، ع. (بیتا). مصادر نهج البلاغه و اسانیده. بیروت.
- خراسانی سبزواری، م. ا. (۱۳۴۹). شرح بعض ادعیه غامضه صحیفه سجادیه. تهران: مطبعه حاج عبدالرحیم.
- رهبر، م. ت. (۱۳۶۶). سیاست و اجتماع در صحیفه سجادیه. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی.
- شوشتری، م. ت. (۱۳۶۸). شرح نهج البلاغه، بهج الصباغه فی شرح نهج البلاغه. قم: بوستان کتاب.
- شیخ بهایی، م. ح. (۱۳۶۸). حدیقه الهالیه شرح دعاء الهلال من الصحیفه السجادیه. بیروت: موسسه آل البیت (ع) لاحیاء التراث.
- شیخ مفید، (۱۳۷۴). جمل. (تحقیق م. ع. شریفی). قم: مکتب الاعلام الاسلامی.
- صادقی، ر. (۱۳۸۲). دانشنامه امام علی (ع). تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، سازمان انتشارات.
- طوسی، م. (۱۴۱۱ق). مصباح المتهدجد. بیروت: مؤسسه فقه الشیعه.
- فیض کاشانی، م. م. (۱۳۶۶). تعلیقات علی الصحیفه السجادیه. تهران: وزاره الثقافه و التعلیم العالی، موسسه البحوث و التحقیقات الثقافیه.
- قزوینی، م. ص. (۱۳۸۰ قمری). شرح نهج البلاغه. (کوشش محمد صالح برغانی). اسلامیه.
- قطب راوندی، (۱۳۶۴). منهاج البلاغه فی شرح نهج البلاغه. مکتبه آیت الله مرعشی.

امامان شیعه و تمدن اسلامی

The Shiite Imams and Islamic Civilization

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

تحلیل، نگرش، نقش و جایگاه امامان شیعه (ع) در توسعه توسعه علوم، فرهنگ و تمدن اسلامی

رئوس مطالب:

- کلیات: فرهنگ و تمدن
- زمینه‌ها و سیر تطور تمدن اسلامی در صدر اسلام
- علوم و جایگاه آن در نهج البلاغه
- جایگاه امام علی (ع) در علوم نقلی و ادبی (قرائت، تفسیر، حدیث، فقه، نحو و ...)
- اهل بیت (ع) و شکل‌گیری عرفان اسلامی
- اهل بیت (ع) و اندیشه سیاسی اسلام (حاکمیت، دولت، مردم، عدالت و آزادی)
- نقش اهل بیت (ع) در توسعه علوم اسلامی
- نقش اهل بیت (ع) در علوم عقلی، حکمی و طبیعی
- بررسی جایگاه فرهنگ و علوم در صحیفه سجادیه و روایات و دعاهای امام سجاد (ع)
- نقش اهل بیت (ع) و یاران‌شان در علوم پایه (نجوم، جغرافیا، تاریخ و ...)
- بررسی رساله‌ها و مناظره‌های اهل بیت (ع)
- شکل‌گیری شهر نجف و حوزه علمیه آن
- شکل‌گیری شهر کربلا و فرهنگ و هنر عاشورا
- شکل‌گیری شهر مشهد و قم و تأثیر آنها بر تمدن و هنر ایرانی
- حرم امامان شیعه و تأثیر آن در هنر اسلامی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- آقابزرگ طهرانی، م. م. (۱۴۰۳ق). الذریعه الی تصانیف الشیعه. بیروت: دارالاضواء.
- ابن شهر آشوب، م. ع. (۱۴۰۵). مناقب آل ابی طالب. بیروت: دارالاضواء
- ابن ندیم، م. ا. (۱۳۶۶). الفهرست. (ترجمه و تصحیح م. ر. تجدد). تهران: امیرکبیر.
- ادیب، ع. (۱۳۸۸). پیشوایان ما. (ترجمه ا. مبشری). تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
- امام علی (ع)، (۱۳۷۹). نهج البلاغه. (تصحیح م. دشتی). قم: انتشارات مشرفین.
- امینی، عبدالحسین (۱۳۶۳). الغدیر. (ترجمه ز. قربانی). تهران: بنیاد بعثت.
- جعفریان، ر. (۱۳۷۷). حیات فکری - سیاسی امامان شیعه. قم: انتشارات انصاریان.
- جمعی از نویسندگان، (۱۳۸۳). ره توشه عتبات عالیات. تهران: انتشارات مشعر.
- حرانی، ح. ع. ش. (۱۳۹۴). تحف العقول عن آل الرسول. بیروت: مؤسسه الاعلمی.
- حکیمی، م. ر. (۱۳۷۱). دانش مسلمین. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- شیخ صدوق، م. ع. (۱۴۱۶ق). کمال الدین و تمام النعمه. قم: مؤسسه النشر الاسلامی.
- شیخ طوسی، م. ح. (۱۳۸۰ق). رجال. نجف: مکتبه الحیدریه.
- صدر، ح. (۱۳۸۰ق). تأسیس الشیعه الکرام للعلوم الاسلام. نجف: مطبعه حیدریه.
- صفار، م. ح. (۱۴۰۰ق). بصائر الدرجات فی فضائل آل محمد (ص). قم: منشورات مکتبه مرعشی نجفی.
- طوسی، م. ح. (بی تا) الفهرست. بی جا: بی نا.
- عطاردی، ع. (۱۳۸۸). مسانید امام باقر (ع). تهران: انتشارات عطارد.
- عطاردی، ع. (۱۳۸۸). مسانید امام جعفر صادق (ع). تهران: انتشارات عطارد.
- قاعدان، ا. (۱۳۸۲). آثار عتبات عالیات. تهران: نشر مشعر.
- مفید، م. م. ن. (۱۳۷۸). الارشاد. (تصحیح و ترجمه رسولی محلاتی). تهران: کتابفروشی اسلامیه.
- نجاشی، ا. ع. (۱۴۱۳ق). رجال النجاشی؛ احد الاصول الرجال. قم: مؤسسه النشر الاسلامی.
- نجیب، م. (۱۳۶۸). تحلیلی از آرای جابر بن حیان کوفی. (ترجمه ح. ر. شیخی). مشهد: بنیاد پژوهش های اسلامی.

اوضاع سیاسی و اجتماعی عصر ائمه (ع)

The Social and Political Conditions in the Era of the Shiite Imams

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

شناخت و بررسی اوضاع سیاسی و اجتماعی عصر ائمه(ع) و روابط آنان با حکام اموی و عباسی از سال ۴۰ هجری تا

۳۲۹ هجری

رئوس مطالب:

- تعاریف و اصطلاحات
- بررسی دیدگاه ائمه (ع) درباره معاویه و دولت اموی
- تبیین چگونگی شکل گیری دولت اموی
- بررسی روابط امامان سجاد (ع) و صادقین (ع) با خلفای اموی
- تبیین چگونگی شکل گیری خلافت عباسی
- بررسی روابط امام صادق (ع) و خلفای عباسی
- بررسی روابط امام موسی کاظم (ع) و امام رضا (ع) با خلفای عباسی
- تبیین اوضاع سیاسی عصر امامان عهد و کالت
- تبیین روابط امامان عهد و کالت با خلفای عباسی
- بررسی اوضاع سیاسی عصر غیبت صغری
- بررسی سازمان اداری خلافت عباسی در عصر ائمه (ع)
- بررسی رسوم دارالخلافة و جشن های آن
- بررسی اخلاق و عادات مردم در عصر ائمه (ع)
- تبیین اصول معیشت مردم در عصر ائمه (ع)
- بررسی آسیب ها و مفسدات اجتماعی عصر ائمه (ع)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابراهیم، ح. ح. (۱۳۶۶). تاریخ سیاسی اسلام. (ترجمه ابوالقاسم پاینده). تهران: انتشارات جاویدان.
- احسن، م. م. (۱۳۶۹). زندگی اجتماعی در حکومت عباسیان. (ترجمه مسعود رجب نیا). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- بروکلیمان، ک. (۱۳۸۳). تاریخ ملل و دول اسلامی. (ترجمه هادی جزایری). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- تنوخی، م. ع. (۱۳۵۱). نشوار المحاضره و اخبار المذاکره. بیجا.
- طبری، م. ج. (۱۳۵۲). تاریخ طبری. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- متز، آ. (۱۳۸۸). تمدن اسلامی در قرن چهارم. (ترجمه علیرضا ذکاوتی فراگوزلو). تهران: انتشارات امیر کبیر.
- مسعودی، ع. ح. (۱۳۴۴). مروج الذهب و معادن الجواهر. (ترجمه ا. پاینده). تهران: انتشارات بنگاه نشر و ترجمه کتاب.
- یعقوبی، ا. ا. (۱۳۷۳). تاریخ یعقوبی. قم: الشریف الرضی.

علم الحدیث

The Science of Hadith

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

شناخت و تحلیل مفهوم شناسی و گونه شناسی نظری روایات معصومین و غیر معصومین و اسباب صدور آنها.

رئوس مطالب:

- کلیات: مفهوم شناسی، روایت، حدیث، خبر، نقل، سنت، سند و متن، حدیث قدسی و ...
- تاریخ تدوین حدیث
- شناخت روایت معصوم از غیر معصوم (رسول الله (ص)، امامان (ع) و صحابه)
- اعتبارسنجی روایات (ضوابط فهم حدیث، معیارهای نقد احادیث، اعتبار سند و ...)
- گونه شناسی، القا و اخذ روایات (شفاهی، املائی، نامه‌ای و ...)
- آشنایی با اصطلاحات روایی از جنبه حالات و اوصاف راویان (مرسل، صحیح، حسن، معنعن، موثق، ضعیف، مسند، متصل و ...)
- بررسی کتب حدیثی شیعه (اصول کافی، من لایحضر الفقیه، استبصار، تهذیب و ...)
- بررسی صحاح ششگانه (صحیح بخاری، صحیح مسلم و ...)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید:

* برای آشنایی دانشجویان لازم است گارگاه نقد و بررسی و اعتبارسنجی عملی حدیث برگزار گردد.

منابع اصلی:

- الغوری. ع. م. (۲۰۰۷). علم الرجال تعریفه و کتبه. بیروت: دار ابن کثیر.
- الغوری. ع. م. (۲۰۰۷). معجم المصطلحات الحدیثیه. بیروت: دار ابن کثیر.
- الغوری. ع. م. (۲۰۰۷). موسوعه علوم الحدیث و فنونه. بیروت: دار ابن کثیر.

- الغوری. ع. م. (۲۰۰۹). المدخل الی دراسه علوم الحدیث. بیروت: دار ابن کثیر.
- سبحانی. ج. (۱۳۷۹). اصول الحدیث و احکامه فی علم الدرايه. قم: جماعه المدرسين فی الحوزه العلمیه، مؤسسه النشر الاسلامی.
- سلیمانی. د. (۱۳۸۵). فقه الحدیث و نقد الحدیث. روش شناسی نقد و فهم سنت. تهران: انتشارات فرهنگ و دانش.
- عتر، ن. (۱۳۷۶). منهج النقد فی علوم الحدیث. بیروت: دارالفکر المعاصر.
- فضلی. ع. (۱۳۸۴). اصول حدیث. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- مؤدب. ر. (۱۳۸۸). درسنامه درایه الحدیث. قم: انتشارات مرکز جهانی علوم انسانی.
- مدیرشانه چی، ک. (۱۳۷۴). علم الحدیث. درایه الحدیث. قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی
- مدیرشانه چی، ک. (۱۳۸۰). پژوهشی درباره حدیث و فقه. مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی: دانشگاه فردوسی.
- مدیرشانه چی، ک. (۱۳۸۶). علم الحدیث. قم: دفتر انتشارات اسلامی.
- یحیی. م. (۲۰۰۷). مشكله الحدیث. بیروت: الانتشارات العربی.

نقش شاگردان ائمه (ع) در توسعه علوم اسلامی

The Role of the Shiite Imams Disciples in Propagating Islamic Sciences

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل، نگرش، نقش و جایگاه یاران، صحابه خاص و شاگردان ائمه (ع) در توسعه علوم اسلامی

رنوس مطالب:

- نقش یاران و صحابه امام علی (ع) و امام حسن (ع) در تمدن اسلامی
- نقش یاران امام حسین (ع) و امام سجاد (ع) در تمدن اسلامی
- نقش شاگردان امام باقر (ع) در تدوین و تألیف علوم اسلامی (حدیث، تفسیر، کلام و فقه)
- نقش شاگردان امام صادق (ع) در تدوین و تألیف علوم اسلامی (حدیث، تفسیر، کلام، فقه و اصول)
- نقش شاگردان امام کاظم (ع) در تدوین و تألیف علوم اسلامی (حدیث، تفسیر، کلام، فقه و ...)
- نقش شاگردان امام رضا (ع) در تدوین و تألیف علوم اسلامی (حدیث، تفسیر، کلام و فقه)
- نقش یاران امام جواد (ع) در فرهنگ اسلامی: (مانند خاندان مهزیار، داود بن قاسم جعفری و ...)
- نقش یاران امام عسگری (ع) در علوم اسلامی: (مانند محمد بن حسن صفار، حسین بن اشکیب مروزی و ...)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- آقا بزرگ تهرانی، م. م. (۱۳۷۲). الذریعه الی تصانیف الشیعه. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- ابن سعد، م. س. (۱۴۱۶). ترجمه الامام الحسین و مقتله من القسم غیرالمطبوع من کتاب الطبقات الکبیر. قم: مؤسسه آل بیت.
- ابن شهر آشوب، م. ع. (۱۳۸۰ق). معالم العلماء. نجف: المطبعة الحیدره.
- ابن شهر آشوب، م. ع. (۱۴۰۵ق). مناقب آل ابی طالب. بیروت: دارالاضواء.
- ابن ندیم، م. (۱۳۶۶ش). الفهرست. (ترجمه م. ر.). تجدید، تهران: امیرکبیر.
- الامام علی بن الحسین، (۱۳۹۰). صحیفه سجادیه. (ترجمه ج. فاضل). تهران: کتاب قدسیان.

- بحرانی، ع. (۱۲۹۵ق). عوالم العلوم. تبریز: دارالطباعة ابراهيم بن احمد تبریزی.
- حرانی، ا. (۱۳۸۹). تحف العقول عن آل رسول. (ترجمه م. م. سازندگی). قم: انتشارات نوید اسلام.
- دیلمی، ح. م. (۱۴۰۰ق). اعلام الدین. قم: مؤسسه آل بیت.
- شیخ صدوق، م. ع. (۱۴۱۶ق). کمال الدین و تمام النعمه. قم: مؤسسه النشر الاسلامی.
- شیخ طوسی، م. ح. (۱۳۸۰ق). رجال. نجف: مکتبه الحیدریه.
- شیخ مفید، م. م. (۱۴۱۳ق). الارشاد فی معرفه حجج الله علی العباد. قم: بصیرتی.
- صدر، ح. (۱۳۸۰ق). تأسیس الشیعه الکرام للعلوم الاسلام. نجف: مطبعه حیدریه.
- صفار، م. ح. (۱۴۰۰ق). بصائر الدرجات فی فضائل آل محمد (ص). قم: منشورات مکتبه مرعشی نجفی.
- طوسی، م. ح. (بی تا) الفهرست. بی جا: بی نا.
- العاملی، ا. م. (۱۴۰۳ق). اعیان الشیعه. (تحقیق ح. امین). بیروت: دارالتعاریف للمطبوعات.
- قاضی، ن. م. (۱۳۶۱). شرح الاخبار فی فضائل الائمه الاطهار. (تحقیق م. حسینی جلالی). قم: مؤسسه نشر اسلامی.
- نجاشی، ا. ع. (۱۴۱۳ق). رجال النجاشی؛ احد الاصول الرجال. قم: مؤسسه النشر الاسلامی.

